

и шестътъ тѣхни плагални, отстоящи на една кварта по-низко: хиподорийски, хипофригийски, хиполидийски, хипомиксолидийски, хипоионийски и хипоерлийски.

Нумерацията и наименованията на Ц. т. въ европейската музика не сж били постоянни и неизмѣнни — нѣщо, което се забелязва и въ по-късното гръцко наименование, чрезъ размѣняването на лидийския и фригийския тонове. Даденото отъ Гла-реана наименование на деветътъ тона възприема и Царлино, но за шестъ — смѣтани нагоре, започвайки отъ С: I Ионийски, II Дорийски, III Фригийски, IV Лидийски, V миксолидийски и VI еолийски — което негови ученици измѣнятъ, и се дохожда до старото гръцко наименование на Пахиметра: С-с = дорийски, D-d = фригийски и пр. Съ установяването началата на хармонията и съвременитѣ *dur* и *moll* тонови видове — Ц-тѣ т. излизатъ съвсемъ изъ употреба. Нѣкои музикални творци отъ модерното направление се възбръщатъ къмъ тѣхъ, съ цель — да предадатъ оригиналността на творенията си — резултатъ отъ стремежа да търсятъ нови срѣдства за изразъ.

Цьолнеръ, Карлъ Фридрихъ — Zöllner, Karl Heinrich — (баща на Хайнрихъ Ц.), вокаленъ компонистъ, род. 17 мартъ 1800 въ Мителхаузенъ, умр. 25 септ. 1860 въ Лайпцигъ, училъ при Шихтъ въ ТомасшULE въ Лайпцигъ, 1833 образува „Цьолнерово дружество“, следъ което се образуватъ и други такива, съединени въ единъ „Цьолнеровъ съюзъ“. Ц. е писалъ предимно пѣсни за мъжки хоръ (нѣкои отъ които сж станали любими въ Нѣмско), а сжщо и смѣсени хорове, мотети и клавирни нѣща.

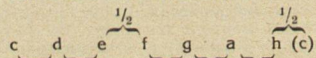
Цьолнеръ, Рихардъ — Zoellner, Richard — синъ на Хайнрихъ Ц., компонистъ, род. 16 мартъ 1896 въ Мецъ, училъ въ университета и при Францъ Рау и Паулъ Гренеръ въ Мюнхенъ, писалъ: „Обръщения върху една собствена тема“ за голѣмъ оркестъръ, 2 музика за оркестъръ, 1 камерна симфония, „Любовна ода“ за оркестъръ, 3 струнни квартета, 1 квинтетъ за кларинетъ, 2 цигулки

и 2 виолончела, и др. — нѣща, въ които има отразено едно хубаво чувство за форма, и известна конструктивност отъ стремежи за създаване „чиста музика“.

Цьолнеръ, Хайнрихъ — Zöllner, Heinrich — диригентъ и компонистъ, роденъ 4 юли 1854 година въ Лайпцигъ, ученикъ на Ядасонъ, Рихтеръ и Райнеке въ тамошната консерватория, 1878 година е университетски музикалдиригентъ въ Дорпатъ, после диригентъ на Мжжкото пѣвческо дружество и преподавателъ въ консерваторията въ Кьолнъ, 18900 отива въ Ню-Йоркъ, като диригентъ на „Нѣмския лидеркранцъ“. Отъ 1898 е университетски музикалдиригентъ и преподавателъ въ консерваторията въ Лайпцигъ, 1907 — такъвъ въ Щерновата консерватория въ Берлинъ, а на следната година е диригентъ на Фламандската опера въ Анверсъ, сега живѣе въ Лайпцигъ. Композиции: 2 симфонии, етюди, „Лѣтно плуване“ — за оркестъръ, Серенада за струненъ оркестъръ, поема „Бетховенъ въ Бонъ“, 5 струнни квартета, нѣколко опери — „Friedthof“, „Фаустъ“ и „Потъналата камбана“ — най-важни, „Химни на любовта“ за смѣсенъ хоръ, соли и оркестъръ, „Хунски бой“ за хоръ, соли и оркестъръ, „Лютеръ“, „Колумбъ“ за мъжки хоръ, соли и оркестъръ, мъжки хорове и пѣсни.

Цѣли инструменти — се наричатъ тѣзи медни, духови инструменти — съ широка мензура, при които се получава сигурно и най-низкия тонъ (по реда на обертонветъ), и имаа приложение въ музикалната практика. Такива сж бюгелхорнитъ и тубитъ, докато инструментитъ съ тѣсна мензура не даватъ най-низкия тонъ (тромпети, хорни и тромбони), които сж половинъ инструменти.

Цѣлъ тонъ — се нарича голѣмиятъ отъ двата интервала — секунда на основната тонова стълба:

цѣлъ цѣлъ цѣлъ цѣлъ цѣлъ

Цѣлитѣ тонове биватъ голѣми ($\frac{9}{8}$) и малки ($\frac{9}{10}$).